

**R.P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, É Societate Iesv, Jn
Collegio Romano Eivsdem Societatis Olim Theologiae
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Dispvtaiones
Scholasticae, & Morales, De virtute, & ...**

Lugo, Juan de

Lvgdvni, 1666

§. An illa sola verba, Absoluote, concurant de facto ad effectum
Sacramenti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82358](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82358)

provenit ex parte audientis absentis, v.g. vel surdi, sed etiam quando provenit ex parte loquentis qui sit v.g. mutus: ergo licet ex parte Dei non sit defectus, propter quem adhibenda sit scriptura, vel nutus; potest tamen esse ex parte hominis; qui sit mutus, atque ideo, licet formæ Sacramentorum sint potissime in ordine ad Deum, deberent etiam posse fieri scriptura, vel nutibus sicut quando loquimur cum aliis hominibus.

Respondeo de possibili quidem non repugnare, quod homines etiam cum Deo ita loquerentur per scripturam, vel nutum: & quod Sacramentorum formæ cum ea latitudine instituerentur: de facto tamen institutam ita non esse probat perpetua Ecclesie traditio: congruentia autem poterit esse, quod licet in ordine ad humanum commercium loquutio indifferens sit ad omnes illos modos loquendi quando tamen exigatur, vel præcipitur loquutio externa cum Deo non solet intelligi, nisi de loquutione per vocem, nisi expicitur, & extendatur ad alia genera loquutionum: sic enim quando ad lucrandum lubilæum, vel indulgentiam, exigatur orare, vel preces fundere in tali, vel tali Ecclesia, licet sit questio, an sufficiat oratio mentalis, vel requiratur externa illi tamen, qui dicunt non sufficere mentalem, consequenter docent requiri orationem vocalem, nec erit qui dicat, sufficere orationem factam per nutum, vel per scripturam: si aliquis, v.g. in Ecclesia illa scriberet bis, aut ter orationem Dominicam: quia nimirum preces externæ ad Deum communiter intelliguntur de solis vocalibus; nam illi alij modi sunt extraordinarij, & innaturali. Cum ergo Christus instituerit formam Sacramentorum, quibus exterius, & sensibilibiter Deus esset quasi orandus nobis, & alloquendus: Ecclesie divinitus edocta merito potuit id de solis vocibus intelligere, quibus solis homines solent Deum exterius alloqui, & orare.

S.2. que verba requirantur ad formam Sacramenti Penitentiae?

His itaque de priori puncto notatis, de posteriori est maior difficultas, quæ verba requirantur essentialiter ad valorem huius formæ? Et in primis certum est, non esse necessaria omnia verba antecedentia, & consequentia, quæ de facto dicuntur: ut illa *Miserere tui*, &c. *Dominus noster Iesus Christus te absolvat*, &c. quæ ideo præmittuntur, ut effectus subsequens absolutionis non impediatur: alia etiam subsequuntur, non necessaria, scilicet, *Passio Domini nostri Iesu Christi*, &c. De quorum verborum utilitate, aut efficacia, & an cōferant aliquem valorem omnibus operibus satisfactorijs penitentis, ut ex opere operato satisfaciatur per omnia illa, ut elevarunt per hæc verba: dicendum erit, cum agemus de satisfactione. Pro nunc dicimus, ea omnia verba, licet necessaria non sint; laudabiliter tamen adiungi, ut dicit Tridentinum *sessio 14. cap. 3.* in quo durissime loquitur Concilium Colonienſe in Enchiridio sub titulo de *Sacramento penitentiae*, ubi ex Gersono dicit, debere retineri brevitatē, & simplicitatem verborum absolutionis, & nec vtilem esse illam aliorum verborum aut precum additionem.

Illud faciendum videtur, posse eas preces absque peccato mortali omitti, & fortasse absque veniali, tamen licet consuetudine receptæ sint, videtur tamen ea consuetudo libera. Videatur Nauarrus de *penitentia* d. 6. c. 1. n. 11.

Certum etiam est, in verbis absolutionis, illud nomen, ego, non esse simpliciter necessarium ad

valorem Sacramenti, quia, si auferatur, remanet idē sensus, ut in forma Baptismi docet S. Thom. *supra* q. 6. art. 5. ad 1. quare eius pronominis omisio non erit peccatum mortale; an verò sit veniale? Aliqui negant, aliqui affirmant, eo quod in Conciliis videatur proponi illa forma observanda sub illis verbis.

Restat ergo difficultas de illis verbis, *Absolvo te à peccatis tuis in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*, de quibus prima sententia docet omnia illa esse necessaria. Hanc tenet Dur. in 4. dist. 2. q. 2. vel saltem requiri invocationem Dei, aut Christi, & favere videntur Ioannes Maior, *ibid.* 1. 4. q. 2. Ioannes de Neapoli d. 16. q. 5. Gerson. *Alphabero* 3. tract. de *absolutione Sacramentali*, quem refert Nauarrus de *penitentia* d. 6. c. 1. in principio n. 18. Angelus *Confessio* n. 1. Conciliū etiam Colonienſe, quatenus relatis illis verbis, addit, reliqua non esse necessaria.

Fundamentum est, tum exemplum Baptismi, & Confirmationis, in quibus ponitur invocatio Trinitatis tum etiam quia oportet declarari, quod Sacerdos solum ut Minister, Deum autem ut principalis Auctor absoluit.

Hæc sententia ab omnibus rejicitur quam aliqui dicunt esse omnino improbabilem. Primum quia absque vilo fundamento exigit illa verba ad essentialitatem Sacramenti, cum neque ex Ecclesie definitione neque ex institutione Christi, id colligatur, qui solum dixit, *quorum remiseritis peccata remittuntur eis*, &c. Unde pater discrimen à Baptismo, in quo Christus eam invocationem posuit pro forma, & Confirmatione, in qua ex traditione Ecclesie idem habemus; quia nimirum Baptismus introducit ad fidem Trinitatis, & Confirmatio in eadem fide confirmat ad eam proficiendam; ideo debuit expressè illa fides explicari.

Hinc autem probatur secundò, quia in alijs Sacramentis licet fiant omnia auctoritate Dei, non est necesse id explicari in eorum formis, ut constat inductione. Ergo absque fundamento id dicitur de solo Sacramento penitentiae.

Secunda ergo sententia docet, necessaria esse illa verba, *Absolvo te ab omnibus peccatis tuis*. Hanc tenet Gabr. *distinct.* 44. q. 2. & probari potest ex Concilio Moguntino c. 14. ubi ponitur forma cum illo addito ab omnibus.

Hanc tamen meritò requirunt alij, & in Rituali Romano reformato deſcripta est illa particula *omnibus*; neque enim Sacerdos absoluit ab omnibus peccatis, cum de multis venialibus non doleat penitens: mortalia verò connexa sunt; ita ut si ab uno absoluitur penitens, omnia remitti debeant.

Tertia sententia dicit, necessaria esse saltem illa verba *Absolvo te à peccatis tuis*. Hanc tenent Paul. d. 22. *quest.* 3. Maior. d. 14. q. 1. Petrus Soto *lect.* 4. de *confessione* Viguerius c. 16. §. 2. *vers.* 2. & alij, quia verbum illud, *Absolvo*, de se indifferens est, ut significet absolutionem à peccatis, vel à censuris, vel ab aliquo alio vinculo, debet ergo determinari per aliquid aliud.

Ad certè hoc ad summum probat de illis verbis à peccatis, non verò de illa particula *tuis*, absque illa enim sufficienter determinatur significatio, non enim potest absolvi Petrus à peccatis alienis. Ergo idem est dicere *absolvo te à peccatis*, ac dicere, *absolvo te à peccatis tuis*.

Quarta sententia potest esse, quæ per aliud extremum dicit, sufficere in rigore ad valorem Sacramenti, illud verbum, *absolvo*, absque vilo alio, quia post auditam confessionem, illud verbum significat sufficienter Sacramentum absolutorium. Ita videtur sentire Soto in 4. d. 22. q. 1. art. 1. §. *Postremum*.

10
Ego non est
de essentiali
forma.

11

12

13

Conc. Mog.

14

15

16

stremum tandem dubium ubi dicit, quod in articulo mortis, quando periculum esset, ne moreretur homo absque absolutione Sacramentali, posset Sacerdos cum intentione absolventi simul à censuris, & peccatis proferre verbum *absoluo*, quod sufficeret.

17.
Forma stat
in his duobus
verbis
absoluo te.

Quinta sententia probabilior, & communior dicit, illa duo verba *absoluo te*, sufficere ad essentiam Sacramenti. Hanc tenent S. Thom. q. 84. art. 1. Anton. Caietanus, Syluester, Nauarrus & alij, quos refert & sequitur Suarez in presenti disp. 15. sect. 11. 2c. & Vasquez dub. 4. cum aliis. Recentioribus communiter. Quibus fauet Catechismus Pij V. de Sacramento pœnitentiæ n. 15. ubi dicitur formam huius Sacramenti esse *Ego te absoluo*, Adduci etiam solet illud Matth. 18. *Quicumque solueritis super terram, erunt soluta & in celo*. Nam licet Ioan. 20. expriman- tur peccata in illis verbis, quorum remisistis peccata &c. In hoc tamen loco non exprimuntur, sed solum exprimitur absolutio. Hoc tamen non multum urget, quia nec ibi ponitur verbum absolventi solum, dicit enim *quicumque solueritis*, indicans absolventem dicturum, quid velit solvere.

18. Ratio ergo præcipua desumitur ex eo, quod verbum illud *absoluo*, sicut & verbum *remitto*, habet ex se sufficientem vim ad significandam absolutionem à vinculis, seu remissionem debiti, licet non addatur aliquid aliud. Sic enim in oratione Dominica dicimus, *sicut & nos dimittimus debitoribus nostris*, non addentes, quid eis dimittamus, & Ioan. 11. dixit Christus Apostolis, loquens de Lazaro soluite eum, & finite abire, neque addidit, à vinculis: denique, vulgari, & humano sermone, is, qui offensam passus est dicere solet etiam post temporis intervallum, *ego condono* tibi, *ego tibi remitto*, per quod etiam si nihil addat sufficienter intelligitur remittere, & condonare offensam: ergo eodem modo Sacerdos, loquens nomine Dei offensi, & dicens, *ego remitto*, vel *condono* tibi, aut *ego te absoluo*, (quod idem est) sufficienter significat remissionem offensæ, vel debiti ex peccato resultantis.

19.
An hæc verba
Absoluo
&c. possint
mutari.

Obiicies primò, quia si aliquis dicat: *Ego tibi dono*, & non addat aliud non significat sufficienter donationem; nam verbum illud est indifferens ad hoc, & illud donum, & habet significationem suspensam, donec determinetur per aliud ad significandam hanc donationem. Ergo similiter dicens, *ego tibi condono*, nihil aliud addens, non significat sufficienter; quia condonare, est donare aliquod debitum, manet autem suspensa significatio, donec determinetur per tale debitum ad id significandum.

Respondeo negando consequentiam: aliqua enim sunt verba, quæ magis quasi syncategorematicè significant, atque adeo suspendunt significationem ad modum termini syncategorematici, donec determinentur per aliud, qualia sunt verba, *adiungo*, *unio*, *volo*, & similia. Alia verò sunt, quæ magis participant de categoremate; habet enim de se sensum completum, ut *curro*, *existo*, *agrotō*, & similia. Illud ergo verbum, *dono*, pertinet magis ad priorem classem; neque enim explicat, quid donet; at verò verbum *condono*, seu *remitto*, pertinet ad posteriorem, quia significat donationem debiti, & valet idem ac, *dono tibi debitum*, quod debet mihi: quod quidem generat perfectum sensum, ut constat, quamvis nihil aliud addatur.

20.

Dices, adhuc manere sensum imperfectum, quia cum sint, vel esse possint multa debita; non significatur sufficienter, nisi explicetur quale debitum remittatur, sicut verbum, *dono*, facit sensum imperfectum propter eandem rationem.

Respondeo non manere sensum clarum, manere tamen perfectum. Aliud enim est, quod sensus non sit clarus, aliud verò, quod sit suspensus. Illud prius habent omnia æquivoca, quæ idè sunt æquivoca, quia de se plura significant, quare, quando dico, me vidisse canem; sensus quidem non est suspensus, sed perfectus, obscurus tamen propter æquivocationem illius vocis, & quia nescis adhuc de quo cane loquar, an de terrestri, cœlesti vel marino: hæc autem obscuritas, & æquivocatio tollitur sæpe ex circumstantiis & ex antecedentibus, ac consequentibus iuxta regulam summularum. Quando verò dico me vidisse omnem, sensus non solum est obscurus, sed etiam imperfectus, & suspensus, quia illa vox *omnis*, non significat omnes homines, sed potest significare cum voce *homo*: neque est sicut vox *canis*, quæ se sola significat canem terrestrem, licet non solum illum significet, sed etiam alios. Illa ergo vox, *dono*, propter syncategorematicum, quod habet, facit sensum non solum obscurum, sed imperfectum, quia solum potest significare. At verò verbum, *condono*, vel, *remitto*, facit quidè sensum obscurum propter æquivocationem implicitam, non tamen imperfectum. Sicut si haberes duos servos petros, & diceres, *dono tibi servum meum Petrum*: oratio quidem faceret sensum perfectum, sed obscurum; quia propter æquivocationem nominis non constaret clare de tua mente. Sic se habent verba illa *Ego te absoluo*, vel, *Ego tibi remitto*: habent enim de se sensum perfectum, sed obscurum nisi ex circumstantiis & antecedentibus fiat clarus, prout reuera fit; nam iuxta subiectam materiam, & in his circumstantiis intelliguntur de condonatione peccatorum, quorum confessio, & veniæ petitio præcessit. Ipsa tamen verba illam veniam peccatorum significant: nam perinde est dicere *condono*, ac dicere *dono tibi ius*, quod habeo adversus te; quare si habeam vnicuius ius adversus te, nulla est æquivocatio: si autem habeam plura iura, sensus est obscurus, & redditur clarus ex circumstantiis, ut in habente duos servos Petros, & in aliis similibus.

Est autem hæc doctrina adeo rationis naturalis lumini conformis, ut sapientissimi illi Iureconsulti ex hoc principio diuersa responsa ediderint. Aliquando enim dicere videntur, actum non valere, quando vox indifferens est ad plura significanda, ut si tutor deret Titius, cum duo sint Titij, vel si servus libertate donetur cum plures sint servi, & non explicatur aliquis determinatus, ut constat ex lege, si ira fuit 1. ff. de rebus dubiis ubi varia exempla adhibentur. Ceterum idem Iureconsulti farentur, in iis casibus actum non esse in se inualidum, sed carere effectu, non quia deficiat ius, sed probatio iuris, ut acutè dixit Iureconsultus in lege, duo sunt Titij ff. de Testamentaria tutela, & observavit Glossa in lege si quis servum 8. §. si inter duos ff. de legatis 1. Unde aliquando sustinetur valor, & ponitur effectus, ut cum quis habens duos servos Stichum legat Titio Stichum servum, debet enim dari vnus, quem hæres elegerit, ut habetur in lege si quis a filio 32. §. 1. ff. de legatis 1. & cum testator habens duos fundos eiusdem nominis legat fundum per nomen illud commune, dari debet, qui minoris pretij est, ut habetur in lege Idem Iulianus. 41. §. scio ex facto, eodem titulo de legatis primo. Ratio autem est, quia legatum est validum, & solum impediri poterat effectus propter incertitudinem ex defectu probationis: et, cum probari possit sufficienter voluntas testatoris, saltem quoad aliquid, seu quoad id, quod minus est id debet omnino dari: non debere autem dari, nisi verba etiam æquivoca, & indiffe-

rentia sufficerent ad actum externum validum, licet aliquando ex defectu probationis non possit aliquis obtinere id, quod sibi debetur.

22. Confirmatur ex alio exemplo in re magis Theologica: si aliquis v.g. animo haereticali diceret: *Maria non fuit Virgo*, intelligens vique interius de sanctissima Deipara, postea verò, ut poenam fugiat, dicat se loquentem de Maria Magdalena, vel alia: hic certè licet in foro externo non posset puniri ob defectum probationis: vere tamen fuisset haereticus externus, & incurrisset censuram, ut ex consensu Doctorum probavi tomo superiori disp. 1. de Eucharist. sect. 6. & faceret Suarez tom. 5. in 3. disp. 4. sect. 3. num. 17. & disp. 21. de fide, sect. 1. num. 20. & Thomas Sanchez lib. 2. in Decalog. cap. 8. n. 26. Sufficit ergo, quod verbum de se possit aliquid significare, ad hoc, ut possit esse loquutio humana, & causare suos effectus, licet propter indifferentiam ad plura significata, non possit certificare audientem de illo, quod à loquente intenditur significare. Vnde licet verbum *Absolvo* ex se sit indifferens ad significandam absolutionem ab hoc, vel illo vinculo, aut debito; poterit ex loquentis intentione determinari ad significandam absolutionem à peccatis.

23. Dicit aliquis, etiam verbum, *dono*, significat donari aliquid, nā qui donat dat vique aliquid quod erat suum: & tamen verbum illud non facit sensum perfectum, nec significat perfectè, donec determinetur per aliud ad significandum hoc, vel illud donum: ergo licet condonatio significet donationem debiti, non tamen significabit perfectè, donec determinetur per aliud ad significandum hoc, vel illud debitum determinatè.

Respondeo verbum illud *dono*, sicut alia similia, significare quidem, quod aliquid detur, quod prius erat ipsius donantis; non tamen supponere pro ipso dono; nam ut aduertunt Summulistae, latius patet in vocibus significatio, quàm suppositio, hæc enim vox, *Pater*, significat etiam filium, cum faciat venire in cognitionem filij; non tamen supponit pro filio, sed pro Patre. Sic etiam hoc verbum, *dico*, vel, *promitto*, facit audientem venire in cognitionem alicuius rei dicendæ, vel promittendæ; non tamen supponit pro ea, sed habet, communiter loquendo vim suspendendi sensum, donec adiungatur, quid dicam, vel promittam, nam si dicam *promitto tibi*, nondum est sensus perfectus donec addam, librum, vel pallium: item si loquens dicat *Pater dico tibi*, non fit sensus, donec addat, quid est, quod dicit. Verba ergo illa significant inchoatiue rem promittendam, vel dicendam, quatenus indicant subsequi postea aliam vocem, quæ pro ea re supponat; non tamen ipsa verba supponunt pro illa, & tale est verbum, *dono*, quod non supponit pro re donata; nam sicut in hoc complexo *liber, qui est meus*, illa voces, *qui est meus*, indicant præcedere, vel subsequi voces, per quas significatur aliquid, de quo dicitur esse meum; ipsæ tamen non supponunt pro illo, sed illa vox, *liber*: sic quando dico, *librum dono tibi*, sensus est *librum facio esse in tuo dominio, qui erat meus*, qui sensus ita distribuitur per illas voces, ut illis *dono tibi* respondeat illud solum, scilicet, *facio esse in tuo dominio, qui erat meus*, qui sensus, ut constat, est imperfectus, & connotat illam aliam vocem, *librum*, per quam compleatur, & quæ supponet pro ipso libro. At verò verbum, *condono*, *remitto*, *dimitto*, non est eiusmodi, sed ex iis, quæ non solum significant vt-cumque, sed etiam supponunt pro illo, quod

P. Ioan. de Lugo, de Penitentia.

condonatur; vel remittitur, nec habent vim illam necessariam suspendendi sensum, aut exigendi aliā vocem, per quam compleatur suppositio. Hanc autem esse vim horum verborum, constat ex communi modo loquendi hominum, qui vtuntur his verbis frequenter sine addito, quod quidem in verbo *parco*, frequentissimum est; nam ferè semper dicimus, *parce mihi*, *parco tibi*, absque alio addito, quia ipsum verbum solum facit sensum perfectum, & supponit pro debito, quod dimittitur. Idem autem videtur esse de verbis, *condono*, *remitto*, *absolvo*, &c. Et ideo diximus validam esse formam absque eo, quod dicatur à peccatis.

Obiici potest secundo hinc sequi, veram esse quartam sententiam supra relata, quod verbum, *absolvo*, absque pronomine, *te*, sufficiat ad valorem formæ; nam sicut illa verba, *absolvo te*, ex se indifferentia ad significandam remissionem huius debiti, vel illius; aut ablationem huius vinculi, vel illius; ex materia tamen subiecta determinantur ad significandam remissionem peccatorum; sic illud verbum, *absolvo*, licet ex se sit indifferens ad significandam absolutionem huius, vel illius, determinatur tamen sufficienter ex circumstantiis præsentibus ad significandam absolutionem huius, qui se accusauit, & petit veniam. Sic enim in matrimonio si interroganti de voluntate nubendi, respondeat fœmina, *volo*; illud verbum de se indifferens sufficienter significat hic, & nunc consensum ad nuptias, & sufficit ad valorem matrimonij.

Respondeo negando sequelam, nam verbum illud, *absolvo*, non habet secundum se vim significandi, vel supponendi pro persona, qua absoluitur, quare si ex circumstantiis, vel interrogatione præcedenti hic, & nunc eam significet: tunc sensus, & significatio non tribuetur solis verbis, sed etiam circumstantiis, vel interrogationi, quæ partialiter concurrent ad illam significationem: Christus verò voluit formam huius Sacramenti esse talem, ut secundum se ipsa verba significant sufficienter. In matrimonio autem, quod perfici potest nutribus absque verbis, non est mirum, si illud verbum, *volo*, simul cum aliis circumstantiis sufficiat ad eius valorem, illud tamen non potest affertur in exemplum ad penitentiam, in qua certum est, non valere absolutionem, si penitenti interroganti, *vis me absolueret aut mihi remittere peccata?* respondeat Sacerdos, *volo*, ergo neque etiam si respondeat, *absolvo*: quia in communi modo loquendi hoc verbum solum non significat perfectè, sicut nec verbum, *do*, nisi dicatur, *do tibi*, nec alia verba similia.

Addo tamen, licet verbum, *Absolvo*, per se non sufficiat; sufficere tamen, si Sacerdos diceret; *absolvo à peccatis tuis*; quia in illo *tuis*, implicite contineri videtur illud *re*. Nam sicut in baptismo sufficit dicere, *Baptizatur Petrus in nomine Patris*, &c. Sic in Sacramento penitentiae sufficeret dicere: *Remittuntur à me peccata Petri*, &c. licet non diceretur, *Remittuntur Petro peccata sua*: quia eo ipso, quod dicitur remitti peccata Petri, dicitur implicite remitti Petro: ergo sufficere dicitur: *remittuntur peccata tua*, quia implicite dicitur, *remittuntur tibi*, &c. Atque ideo sufficere dicitur, *Remitto peccata tua*, seu, *absolvo à peccatis tuis*, quia idem videtur significari, si dicam, *solvuntur vincula, vel peccata tua*, ac si dicam, *Absolvo à vinculis, vel peccatis tuis*. Nam licet modus ille loquendi iuxta Grammaticæ legem non videatur carere barbarismo propter defectum accusatiui, quem exigit illud verbum *Absolvo*; hic tamen idem ferè defectus reperitur in il-

Q la

la loquutione; Remitto vel cōdono peccata tua: cū illa etiam verba exigant datium personae; cui condonatur: in utrāque tamen videtur esse sufficiens sensus, ut fiat Sacramentum: si enim Iudex proposita accusatione & examinato processu proferret sententiam his verbis: *Ego absolvo ab hac instantia & accusatione*: sententia videretur valida, quia satis significat absolui reum ab accusatione proposita. Similiter ergo in absolutione Sacramentali dicendum videtur.

27. Obiicitur tertio ex Conciliis Florentino, & Tridentino, in quibus pro forma huius Sacramenti non proponuntur illa verba; *Ego te absolvo*; sed additur particula, & cetera, quae indicat, alia etiam verba pertinere ad essentiam formae.

Ad hanc obiectionem constabit ex dubio sequenti.

S. 3. an illa sola verba Absolutio te, concurrant de facto ad effectum Sacramenti?

28. Est igitur dubium graue inter Theologos, an licet in rigore sufficerent ad valorem formae illa verba, *absolvo te*, de facto tamen concurrant etiam illa alia, quae adduntur, ita ut effectus non ponatur donec omnia proferantur?

Pater Vasquez, in praesent. num. 4. opinatur, de facto illa verba, *peccatis tuis*, cū opponitur, pertinere ad substantiam, & essentiam formae, atque adeo concurrere, nec poni effectum, donec illa perfecta sint; Quam etiam sententiam docuerunt P. Henriquez lib. 4. de poenitent. cap. 11. num. 3. & alij multi.

Probat P. Vasquez hanc sententiam quia quando verba, quae adiunguntur, continebantur implicitē in verbis aliis, tunc illud idem expressē, & explicitē additum, non minus operatur; quam si solum implicitē contineretur. Sic enim illud pronomen, *Ego* quod implicitē continetur in verbo, *Absolvo* non minus operatur, quando expressē ponitur: ergo cū illud, *peccatis tuis*, implicitē etiam contineatur in verbo, *absolvo*, & quando implicitē solum ponitur, operetur, non minus debet operari quando expressē & explicitē ponitur. Vnde infert, non esse dicendum hoc de illis verbis, quae Graeci addunt in consecratione corporis Christi, scilicet *quod pro vobis irradetur*, & Latini in consecratione sanguinis, scilicet *Novi, & aeterni Testamenti mysterium fidei*, &c. quia haec nullo modo continebantur in prioribus, quae sola sufficerent, & ideo licet ponantur explicitē, nihil operantur.

29. Haec ratio difficilis est, Primo quia si illud *peccatis*, potest concurrere sufficienter, quatenus implicitē, continetur in verbo *absolvo*; Ergo antequam adiungatur expressē, ponet suum effectum. Ad hanc enim per te satis est implicita contentia, non potest autem differri effectus, postquam posita est sufficiens causa illius: vel ergo negandum est nunc in verbo, *absolvo*, contineri implicitē illud, *peccatis*, vel negandum est, differri effectum, vel, alia ratio reddenda est eius dilationis.

Secundo, quia regula, quam assignat, scilicet, verba, quae includebantur in verbis necessariis, haec quando exprimuntur, concurrere, quae autem non includebantur, nihil facere licet exprimantur. Haec inquam, regula non videtur vera; quia si aliquis consecraret, dicens, *hoc est corpus meum aëreum*: non consecraret validē, & tamen illud *aëreum*, non continebatur implicitē in verbis praecedentibus; ergo effectus non ponitur statim post verba necessaria,

quando id quod sequitur, non continet implicitē in praecedentibus; nam si hoc esset verum, debueret poni effectus consecrationis statim post illa verba, *hoc est corpus meum*, quia illud *aëreum*, non est aliquid implicitē contentum in verbis necessariis.

Respondet aliquis ex doctrina eiusdem Vasquez ibi num. 5. in eo casu vitari formam, non quidem propter verbum illud quod, postea adiungitur, sed propter intentionem vitiosam, quam sacerdos habebat quando protulit priora verba, siquidem ea proferebat cum intentione addendi illud *aëreum*, per consequens absque intentione significandi per priora verba id, quod debebat, nempe verum Christi corpus, ex cuius intentionis defectu impeditur effectus consecrationis.

Sed contra hoc est, quia licet aliquis sacerdos ignarus linguae Latinae, velit profert illa verba ad consecrandum, quoniam audiuit illam esse formam consecrationis; adhuc non consecrabit, sicut si aliquis rusticus cum eadem ignorantia baptizaret, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti minoris, quae verba accepisset ab aliquo tanquam formam, certē hic non daret validum baptismum, licet haberet intentionem baptizandi, & per consequens significandi per illa verba id, quod deberet ad verum baptismum: ergo non sola intentio, sed significatio, & legitima, & debita impeditur per verbum illud, quod postea adiungitur.

Dices in his casibus impediri etiam effectum propter defectum intentionis debita: nam qui vult profert illa verba vult significare id, quod praedicta verba significant; verba autem cum illo adiuncto non significant verum corpus Christi, nec verum Spiritum sanctum, sed fictum.

Sed contra, quia ex hoc ipso videtur probari quod ante illa verba, *peccatis tuis*, habeatur effectus, nam verba praecedentia prolata fuerunt cum debita intentione absolventi, & significandi, id quod requiritur ad veram absolutionem, & aliunde illa verba priora de se sufficiūt: ergo ante prolationem sequentium, habent iam significationem sufficientem, & per consequens produciunt effectum.

Alia posset asserti ratio, pro illa sententia desumpta ex modo, & vi, quam voces habent ad significandum, scilicet quod non faciant sensum perfectum, donec absoluantur tota propositio, & interim suspendant sensum, cum adhuc sint indifferentes ad hunc, vel illum. Quod probari potest, quia verba non habent vim significandi, nisi quatenus faciunt, quod audientes concipiant; prout in mente loquentis, seu loquentem habere hoc vel illud in mente, ille autem, qui audit me dicentem, *tibi dabo librum commodatum*, non potest prudenter iudicare, me velle donare librum antequam ego absolvam totam propositionem. Ergo illa priora verba, quando aliquid eidem propositioni restat addendum, suspendunt ex natura sua sensum, & per consequens nec faciunt obligationem, nec possunt operari, antequam absoluantur propositio. Cū ergo illa verba, *peccatis tuis*, pertineant ad eandem propositionem, faciunt, quod priora non significant perfectē, nec operentur, donec tota propositio absoluantur, atque ideo illa etiam concurrunt ad effectum gratiae, & ad remissionem peccatorum, quam significant.

Contra hanc tamen rationem, & contra illam sententiam restat adhuc difficultas, quam latius prosequutus sum, disp. 11. de Eucharistia, sect. 4. quia ex illa sequeretur, quod si aliquis de facto, postquam dixit, *absolvo te a peccatis*, omitteret *tuis* propter inadvertentiam, vel aliud impedimentum, absolutio non esset valida. Interrogo enim, quidodo habuit effectum

effectum? non quidē quando dixit, *à peccatis*, quā adhuc poterat adiungere, *tuis*, & per te quando adiungitur, *tuis*, nō datur effectus, antequam illa etiā vox, *tuis*, proferatur. Debit ergo incipere esse valida quando decrevit postea non addere *tuis*, vel quādo impeditus fuit ab ea voce proferenda. Hoc autem absurdum, quia verba praecedentia habent suum effectum, quando non sunt, post morulam notabilem, atque adeo esset in potestate Sacerdotis suspendere effectū formae pro aliquo tempore post prolationem; nam posset proferre verba, relinquendo sibi libertatem ad adiungendum aliud verbum postea, vel non adiungendum; unde suspenderetur effectus usque ad omissionem, vel adiectionem aliorum verborum, quod videtur valde absurdum: nam verba significant de praesenti, & pro tempore praesenti, non pro futuro post prolationem. Nec satis facit, si dicas nunc statim fieri effectum, quando re ipsa verbum aliud adiungendum non est hoc enim esset dicere proferri verba priora cum intentione conditionata, quasi dicat minister: intendo operari nunc per haec verba, si alia postea non adiungam; si autem alia adiungam, volo non operari nunc, sed postea. Haec autem intentio non est minus absurda; constat enim in Sacramentis (excepto Matrimonio, de quo est controuersia) non posse confici valide sub conditione, dicendo: Ego nunc te absoluo, si cras restitues, quod debes, ut videbimus infra sect. 5. Ergo nec poterit valide absolueri illa intentione absolueri nunc, si postea aliud verbum non sit additurus, nam haec est intentio sub conditione de futuro. Sequeretur ergo, ut diximus, quod Sacerdos omiserit casu aliquo illud, *tuis*, postquam dixit, *à peccatis*; absolutio non fuisset valida. Consequens autem videtur contra omnium mentem; nam verba illa, *Ego te absoluo à peccatis*, satis explicuissent, & significassent remissionem peccatorum. Et quidem si aliquis Episcopus consecrans Sacerdotem, proferret verba illa formae, *accipe potestatem offerendi sacrificium, & Missam celebrandi*; postea verò non proferret, vel mutaret verba sequentia, scilicet *tam pro viuis, quam pro defunctis*; valida iudicaretur ordinatio, cum per verba priora sufficienter explicata sit potestas Sacerdotis; & idem dicendum videtur de formis aliorum Sacramentorum, in quibus ablatio verbi tunc solū vitiat valorem, quando non manet sensus requisitus. Ergo cum maneat sensus absque illa particula, *tuis*, non potest dici formam, illo casu fore inuālidam per defectum illius vltimae particulae.

34. Verius ergo videtur, etiam quando de facto adduntur illae voces, *à peccatis tuis*, non concurrere ad effectum, sed hunc dari ante eam prolationem, quam sententiam tenet Suarez ubi supra, num. 20. cum aliis recentioribus.

Ratio autem sumitur ex principio opposito quia scilicet ante adiunctionem aliorum verborum, iam in rigore propositio est absoluta, & perfecta per priora verba, quae reddunt sensum perfectum, & significant totum obiectum: verba autem posteriora deseruiunt solū ad idem clariū significandum, quare sicut in prolatione vltimae syllabae requisita, non debet ad effectum expectari totum tempus, quo daret prolatio illius syllabae; haec enim potest protrahi, praesertim si canetur; sed statim in prima prolatione illius syllabae fit effectus, quia iam tunc significatur sufficienter, & illa prolatio, seu continuatio prolationis non significat aliquid nouum, sed clariū, & meliū significat idem obiectum: sic prolatio verborum, *à peccatis tuis*, non est expectanda propter

P. Ioan. de Lugo, de Penitentia.

eamdem rationem: quia nimirum ante illam habet iam sensum, & illa verba non significant aliquid nouum, sed idem clariū, & meliū, & licet verba in propositione de praesenti non debeant significare obiectum praesens pro toto tempore ab initio prolationis, ut constat ex verbis consecrationis, sed solū praesens in fine prolationis, ut diximus in tractatu de Eucharistia, agētes de verbis formae, hoc tamē intelligitur de fine prolationis, non quidē quando proferitur vltimum verbū materiale illius propositionis, sed quando proferitur vltimum, quod requiritur ad exprimendū sensum illius propositionis, tunc enim debet esse obiectū praesens, quare licet postea sequantur alia verba, quibus magis explicetur idē sensus, attendi tamē debet ad tempus quo primū fuit sufficienter significatus, tunc enim fuit iā propositio prolata in toto rigore.

Hinc infero primū, cur in Conciliis Florentino, & Tridentino addita fuerit illa particula, *&c.* scilicet ad significandū, quod illa etiam verba, *à peccatis tuis*, pertineant ad formam huius sacramenti, quod in rigore verissimū est, nā semper ponuntur, & concurrunt, vel explicitē, vel saltē implicite: quare si cur illa Concilia ponunt etiam in forma pronomen illud, *ego*, dum dicunt forma esse illa verba, *ego te absoluo*, &c. quia nimirum illud necessario requiritur vel scorsim, vel saltē inclusum in verbo, *absoluo*; sic potuerunt idē dicere de illis verbis *à peccatis tuis*, propter eandem rationem, & sicut pronomen, *ego*, aliquando explicitum concurret: si illud, *à peccatis tuis*, posset aliquando explicitē positum concurrere, si v.g. quis dicat, *ego à peccatis tuis te absoluo*. Tunc enim verba illa *à peccatis tuis*, procul dubio concurrerent ad effectum. Cur autem Concilia non posuerint illa etiam verba expressē, sicut priora, ratio potuit esse, ut indicarent, nec illa requiri explicita ad valorem sacramenti, ideo addita est particula, *&c.* qua indicatur aliquid aliud de facto adiungi, quod ad formam pertineat, licet non cum eodem gradu necessitatis.

Infero secūdo illa verba, *quod pro vobis traditur*, quae adduntur à Graecis in consecratione corporis Christi, non concurrere ad effectum consecrationis, sed hunc poni antequā ea proferantur, eo quod illa, licet non continentur implicite in praecedentibus, non tamen pertineant ad illam propositionem, sed ad aliam, quia sensus primae propositionis iam manet perfectus, ita ut licet secunda propositio esset falsa, adhuc prima fuisset vera, sicut si dicam, olim venit Romā Petrus Apostolus, qui quater negauit Christum, prima quidem propositio est vera, licet secunda sit falsa: at verò si adderetur illa particula *aëreum*, pertineret ad primam propositionem, scilicet, *hoc est corpus meū aëreū* quae tota redderetur falsa: nam veritas, vel falsitas totius propositionis attenditur secundum sensum completum illius, ut alibi diximus in tractatu de Eucharistia, disp. 11. sect. 3. & 4. ubi etiam reddidimus rationem sect. 6. cur ad ponendum effectum non sit expectanda aliqua temporis morula, quia constet propositionem ibi esse terminatam, & non progredi ulterius. Vide quae ibi dicta sunt.

Dices, ergo licet Sacerdos dicat, *ego te absoluo, ab alienis peccatis*, absolutio erit valida, quia prolato verbo, *absoluo*, statim datur effectus.

Respondeo facile, si priora verba dicantur cā legitima intentione, & post illa prolata mutetur intentio, & addantur illa *ab alienis peccatis*, absolutio fuit efficax, si autē ab initio fuit intentio proferendi totum illud, non est valida, quia sensus, qui intendebatur, & contra ritum, & ille sensus nondum est sufficienter significatus per priora verba.

Q 2 Contra

18.
Verba In
nomine Pa-
tris, &c. an
concurrant
ad effectum?

Contra hanc doctrinam vna restat adhuc difficultas, quod scilicet ex ipsa fieri videtur, quod de facto concurrant ad effectum sacramenti, illa etiam verba in nomine Patris & Filij & Spiritus sancti, quae adduntur de facto in absolutione à peccatis. Nam donec illa proferantur, non erit absoluta propositio, & non continetur implicite in praecedentibus, ac per consequens sensus adhuc manebit suspensus; ergo redire debemus ad regulam P. Vasquez, & dicere, haec verba, licet opponantur, non concurrere, quia nec etiam continebantur implicite in verbis necessariis.

Respondeo tamen negando sequelam, quia illa verba sunt diuersa propositio in rigore, licet non videantur afferre nouam copulam explicitam: nam illa dicuntur inuocando Personas Trinitatis: Inuocatio autem procul dubio est oratio diuersa à praecedentibus. Quod verò illa sit inuocatio constat ex forma Baptismi, in qua eadem verba dicuntur ad inuocandam Trinitatem, vt constat ex Patribus & Conciliis dicentibus, in forma Baptismi debere inuocari Trinitatem; sic loquitur Zacharias Papa Epist. 11. ad Bonifacium Episcopum relatus in c. In Synodo, de Consecratione dist. 4. Innocent. III. in Concil. Lateran. relatus in c. firmiter, de summa Trinitate; & Eugen. IV. in decreto unionis loquens de forma baptismi, & alij communiter. Inuocare autem, proprie loquendo, est in auxilium vocare aliquem, vt constat ex Latinis Auctoribus apud Calep. Vocatur ergo in auxilium sancta Trinitas per illa verba post absolutionem à peccatis. Quod confirmari potest, quia illa verba, *In nomine Patris, & Filij, &c.* non minus videntur referri ad absolutionem praecedentem à censuris, quam ad absolutionem à peccatis; ponuntur enim quasi clausula, & finis totius absolutionis praecedentis: omnes tamen supponunt, absolutionem à censuris habuisse significationem, & effectum completum ante absolutionem à peccatis. Illa ergo conclusio *In nomine Patris, &c.* non reddit suspensum sensum praecedentium verborum. Cum ergo aliàs ea inuocatio non requiratur ad valorem sacramenti, vt in baptismo, non est cur illa, etiam quando apponitur, concurrat ad gratiam, & remissionem peccatorum.

Obiicit aliquis S. Thomam *suprà q. 60. art. 8. in corpore vbi dicit* illum baptismum fortasse rō fore validum in quo dicitur: *Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, & B. Virginis* Ergo illa inuocatio B. Virginis etiam post inuocationem necessariam Trinitatis suspendit sensum verborum praecedentium, & vitiat formam; ergo similiter inuocatio Trinitatis post absolutionem à peccatis suspendit sensum verborum praecedentium.

Respondeo, discrimen magnum esse, quia illa verba *Beatae Virginis*, in casu posito non sunt noua oratio, sed pars orationis, seu inuocationis praecedentis; perinde ac si dicerem *Inuoco Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum & Beatam Virginem*; quae quidem est oratio, in qua affirmatur inuocatio quatuor personarum; quare non est mirum, si illa vltima verba suspendant, & vitient sensum totius orationis. In nostro verò casu inuocatio est oratio noua vt diximus, & nullo modo est pars absolutionis praecedentis, quae habuit iam suum sensum, & significationem perfectam.

SECTIO II.

Quem effectum habeant verba in forma huius sacramenti?

40.

Haec quaestio* necessarid praeiudicanda est ad aliam de sensu horum verborum, quae ab ista

omnino dependet, quem scilicet effectum operentur Sacerdotis verba, seu quam potestatem Sacerdotes à Christo habuerint in ordine ad remittenda peccata.

Ratio autem dubitandi est quia vel peccator, quando accedit ad sacramentum, est contritus; & tunc iam culpa remissa erit virtute contritionis ante absolutionem, & per consequens Sacerdos non dimittit culpam; vel peccator non erat contritus; & tunc non videtur dispositus ad consequendam remissionem peccati: neque enim Sacerdos potest remittere peccata absque dispositione debita ex parte peccatoris.

Varij sunt modi dicendi: & omisiss erroribus haereticorum, qui negant potestatem Sacerdotis ad remittenda peccata, vel dicunt hanc non esse potestatem diuersam à potestate praedicandi, vel baptizandi, contra quos late Bellarmin lib. 1. de poenitentia, & alij Contouerfistae; inter Catholicos, etiam Doctores non defuerunt, qui hanc potestatem nimis restringerint, & existimant, nunquam extendi ad dandam primam gratiam iustificantiem in hoc sacramento, qui licet non conueniant cum haereticis, sed potestatem Sacerdotis agnoscant, quam haeretici negant: difficile tamen explicant verba Christi, dantis potestatem ad dimittenda peccata, quare varias adhibent interpretationes, & varij sunt in assignando effectum huius sacramenti.

Primo, aliqui dicunt Sacerdotem absolueri à pena aeterna, debita peccato; postquam Deus solus iam prius remiserat culpam ante sacramentum. Ita docuit Hugo Victorinus lib. 1. de Sacramentis, part. 14. c. 8. Ricardus item de S. Victore 1. p. in lib. de potestate ligandi, atque solvendi. c. 12.

Hoc tamen inuoluit contradictionem. Primo quia iuxta Tridentinum sess. 6. c. 14. pena aeterna vna cum culpa remittitur: si ergo ante sacramentum remissa erat culpa, remitti debuit etiam pena aeterna.

Secundo, culpa mortalis non deletur nisi per infusionem gratiae: non potest autem stare cum gratia reatus poenae aeternae: nam gratia est semen gloriae, & filiarum Dei adducens ius ad hereditatem diuinam.

Tertio, quia ante aduentum Christi homini contrito non solum remittebatur culpa, sed etiam pena aeterna, iuxta illud Ezech. 18. *Si impius egerit poenitentiam, &c. vita viuet, & non morietur: omnia iniquitatum eius, quas operatus est, non recordabor: non ergo minorem efficaciam habet nunc contritio extra Sacramentum.*

Ab his parum differt, secunda explicatio Ioannis Medinae *Cod. de poenit. tract. 2. q. 38. §. Videretur ergo*, qui dicit, per contritionem absolui homines à culpa, & à poena aeterna; non tamen ab exilio patriae coelestis, quam patriam, quia Sacerdos absoluo aperiendo dicitur habere clauem regni caelorum, non enim repugna traliquem carere culpa, & reatu poenae, & tamen adhuc exulare à caelo, sicut Ioannes Baptista, & alij exulabant in limbo. Quid autem intelligat nomine exilij explicuit ipse Medina de hoc interrogatus à Corduba, propterea testatur ipse Corduba 1. *quaestioarij. q. 1. opin. 3.* cui respondit, se in hoc differre à prima explicatione Ricardij, & Hugonis, quod illi dixerint, absolutione remitti poenam damni, & sensus; ipse verò solum poenam damni.

Imò si attentè legatur hanc ipsam poenam damni sensu remissam iam fuisse prius per contritionem, non tamen omnino absolūtē, sed sub conditione, si postea culpabiliter non omittat absolutionem